

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A JEHO SVĚT

Oblast zahrnuje vyučovací předměty:

- Prvouka
- Přírodověda
- Vlastivěda

Prvouka

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové vymezení: Vyučovací předmět Prvouka je součástí široké vzdělávací oblasti nazvané Člověk a jeho svět, která je rozdělena na prvouku (1. - 3. ročník ZŠ), dále na přírodovědu a vlastivědu (4. - 5. ročník ZŠ). V 1. a 2. ročníku se vyučuje 2 hodiny týdně, ve 3. ročníku 3 hodiny týdně.

Organizační vymezení: Výuka probíhá převážně v kmenové třídě, pro zpestření vyučovací hodiny i mimo školu v terénu (vycházka).

Obsahové vymezení: Naplňování očekávaných výstupů vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět (vyučovací předmět Prvouka), v učivu prvouky se vyskytuje všech pět oblastí tohoto předmětu (Místo, kde žijeme; Lidé kolem nás; Rozmanitost přírody; Člověk a jeho zdraví; Lidé a čas).

Mezipředmětové vztahy: český jazyk, matematika, tělesná výchova, pracovní činnosti, výtvarná výchova, hudební výchova

Vzdělávací cíle:

- získávat základní poznatky z oblasti Člověk a jeho svět (předmět Prvouka)
- rozvoj praktických zkušeností
- učit se pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti
- porozumět minulosti a současnosti
- poznávat své nejbližší okolí
- utvářet pracovní návyky v jednoduché samostatné i týmové činnosti
- poznávat a chránit krajinu, ve které žijeme
- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech
- vnímat lidi a vztahy mezi nimi

Formy a metody práce:

- frontální výuka
- individuální výuka
- práce ve skupinách
- kooperativní výuka
- demonstrace
- využívání didaktických pomůcek- mapy, kompas, směrová růžice, nástěnné obrazy
- výuka v terénu – praktické, názorné ukázky probíraného učiva
- myšlenková mapa
- projektové vyučování

Zařazená průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Osobnostní rozvoj	• Rozvoj schopnosti poznání• Sebepoznání a sebepojetí• Seberegulace a sebeorganizace• Psychohygiena
Sociální rozvoj	• Poznávání lidí• Mezilidské vztahy• Komunikace
Morální rozvoj	• Řešení problémů a rozhodovací dovednosti• Hodnoty, postoje, praktická etika

Výchova demokratického občana (VDO)

- Občanská společnost a škola

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS)

- Evropa a svět nás zajímá
- Objevujeme Evropu a svět

Multikulturní výchova (MKV)

- Lidské vztahy
- Multikulturalita

Environmentální výchova (ENV)

- Ekosystémy
- Základní podmínky života
- Lidské aktivity a problémy životního prostředí
- Vztah člověka k prostředí

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- nabízet žákům různé způsoby, metody a strategie učení, které jim umožní samostatně organizovat a řídit vlastní učení
- vést žáky k aktivnímu vyhledávání a třídění informací, jejich propojování a systematizaci
- vést žáky k samostatnému pozorování a porovnávání získaných výsledků
- umožnit žákům poznávat smysl a cíl učení a umět posuzovat vlastní pokrok
- na základě prožitku úspěchu vést žáky k potřebě dalšího studia a celoživotního vzdělávání

Kompetence k řešení problémů

- vést žáky k rozpoznání a chápání problému a nesrovnalostí, motivovat žáka k samostatnému řešení daného problému ve škole i mimo ni
- předkládat modelové situace a vést žáky k jejich optimálnímu řešení
- vést žáky k ověřování správnosti řešení problémů

Kompetence komunikativní

- nabízet žákům využívání informační a komunikační technologie pro komunikaci s okolním světem
- seznámit žáky s různorodými typy textů a obrazových materiálů týkajících se probíraných témat (encyklopedie, kroniky, učebnice, internet)

- rozvíjet u žáka dovednost výstižně a logicky formulovat své myšlenky a názory na historické události, lidskou společnost a přírodní jevy

Kompetence sociální a personální

- zařazovat práci ve skupině a klást důraz na vytvoření pravidel v týmu (organizace práce, rozdělení rolí, spolupráce, ohleduplnost, úcta) při vyhledávání informací i zpracování výstupů vlastivědného charakteru
- individuálním přístupem budovat sebedůvěru žáka a jeho rozvoj

Kompetence občanské

- podporovat u žáka projevování pozitivních postojů ke kulturnímu dědictví
- na základě příkladů z historie vést žáky k tolerování přesvědčení druhých lidí
- vést děti k pochopení základních vztahů v ekosystémech
- nastínit žákům význam jednotlivých složek životního prostředí

Kompetence pracovní

- rozvíjet u žáka smysl pro povinnost vyžadováním přípravy na výuku, shromažďováním materiálu
- vést žáky k zodpovědnému přístupu k zadaným úkolům, práci úplně dokončit
- naučit žáky pracovat podle předem stanoveného postupu (návodu) a umožnit jim hledat i vlastní postup

Kompetence digitální

- klademe důraz na vytváření společných pravidel chování ve třídě včetně pravidel při práci s technologiemi a na jejich dodržování
- vedeme žáky k dodržování pravidel chování při interakci v digitálním prostředí, k ochraně osobních údajů a k uvědomění si, které údaje je vhodné, a naopak nevhodné o sobě zveřejňovat a proč
- vedeme žáky k respektování autorských práv při využívání obrázků, videí a informací
- vedeme žáky ke zdravému používání online technologií, k uvědomění si zdravotních rizik, která mohou nastat při jejich dlouhodobém používání, a k jejich předcházení, např. zařazováním relaxačních chvil
- motivujeme žáky ke zkoumání přírody s využitím online aplikací
- dáváme žákům prostor k plánování a realizaci pozorování a pokusů s účelným využitím digitálních technologií

Vlastivěda

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové vymezení: Vyučovací předmět vlastivěda se vyučuje jako samostatný předmět 1,5 vyučovací hodiny týdně ve 4. ročníku, 2 h týdně v 5. ročníku.

Obsahové vymezení: Vyučovací předmět vlastivěda je součástí široké vzdělávací oblasti nazvané Člověk a jeho svět, která se většinou dělí na prvouku (1. - 3. ročník ZŠ), přírodovědu a vlastivědu (4. -5. ročník ZŠ).

Vzdělávací cíle:

- rozvíjet praktické zkušenosti žáků
- orientovat se ve světě, pozorovat a hodnotit různé jevy
- učit se poznávat a chránit krajinu, ve které žijeme i krajinu a země za hranicemi naší vlasti
- učit se chápat odborný text, vybírat z mnoha zdrojů důležité informace a třídit je nebo aplikovat do systému
- formulovat vhodné otázky a hledat odpovědi
- komunikovat, spolupracovat ve skupině
- pracovat s obrazovým materiálem, mapou, buzolou, směrovou růžicí apod.
- získávat dovednosti při práci krátkých projektech
- využívat možností, které nabízí okolní terén a významné historické objekty

Formy a metody práce:

- výuka předmětu probíhá formou skupinové, individuální a frontální výuky ve třídách i formou exkurze v terénu
- frontální výuka je spojována s praktickými cvičeními
- myšlenková mapa
- brainstorming
- metoda pětilístek
- projektové vyučování

Mezipředmětové vztahy: český jazyk, matematika, přírodověda, výtvarná výchova, angličtina, tělesná výchova

Zařazená průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Osobnostní rozvoj	• Rozvoj schopnosti poznání• Sebepoznání a sebezpojetí• Seberegulace a sebeorganizace• Psychohygiena• Kreativita
Sociální rozvoj	• Mezilidské vztahy• Poznávání lidí• Komunikace
Morální rozvoj	• Kooperace a kompetice• Řešení problémů a rozhodovací dovednosti• Hodnoty, postoje, praktická etika

Výchova demokratického občana (VDO)

- Občanská společnost a škola
- Občan, občanská společnost a stát
- Listina základních práv a svobod, práva a povinnost občana
- Formy participace občanů v politickém životě
- Principy demokracie jako formy vlády a způsoby rozhodování

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS)

- Evropa a svět nás zajímá
- Objevujeme Evropu a svět
- Jsme Evropané

Multikulturní výchova (MKV)

- Kulturní difference
- Lidské vztahy
- Etnický původ
- Multikulturalita
- Princip solidárního smíru a solidarity

Environmentální výchova (ENV)

- Ekosystémy
- Základní podmínky života
- Lidské aktivity a životní prostředí
- Vztah člověka a prostředí

Mediální výchova (MEDV)

- Tematické okruhy receptivní činnosti • Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- nabízet žákům různé způsoby, metody a strategie učení, které jim umožní samostatně organizovat a řídit vlastní učení
- vést žáky k aktivnímu vyhledávání a třídění informací, jejich propojování a systematizaci
- vést žáky k samostatnému pozorování a porovnávání získaných výsledků
- umožnit žákům poznávat smysl a cíl učení a umět posuzovat vlastní pokrok
- na základě prožitku úspěchu vést žáky k potřebě dalšího studia a celoživotního vzdělávání

Kompetence k řešení problémů

- vést žáky k rozpoznání a chápání problémů a nesrovnalostí, motivovat žáka k samostatnému řešení daného problému ve škole i mimo ni
- předkládat modelové situace a vést žáky k jejich optimálnímu řešení
- vést žáky k ověřování správnosti řešení problémů

Kompetence komunikativní

- nabízet žákům využívání informační a komunikační technologie pro komunikaci s okolním světem
- seznámit žáky s různorodými typy textů a obrazových materiálů týkajících se probíraných témat (encyklopedie, kroniky, učebnice, internet)
- rozvíjet u žáka dovednost výstižně a logicky formulovat své myšlenky a názory na historické události, lidskou společnost a přírodní jevy

Kompetence sociální a personální

- zařazovat práci ve skupině a klást důraz na vytvoření pravidel v týmu (organizace práce, rozdělení rolí, spolupráce, ohleduplnost, úcta) při vyhledávání informací i zpracování výstupů vlastivědného charakteru
- individuálním přístupem budovat sebedůvěru žáka a jeho rozvoj

Kompetence občanské

- podporovat u žáka projevování pozitivních postojů ke kulturnímu dědictví
- na základě příkladů z historie vést žáky k tolerování přesvědčení druhých lidí
- vést děti k pochopení základních vztahů v různých ekosystémech
- nastínit žákům význam jednotlivých složek životního prostředí

Kompetence pracovní

- rozvíjet u žáka smysl pro povinnost vyžadování přípravy na výuku, shromažďování materiálu
- vést žáky k zodpovědnému přístupu k zadaným úkolům, práci úplně dokončit
- naučit žáky pracovat podle předem stanoveného postupu (návodu) a umožnit jim hledat i vlastní postup

Kompetence digitální

- klademe důraz na vytváření společných pravidel chování ve třídě včetně pravidel při práci s technologiemi a na jejich dodržování
- vedeme žáky k dodržování pravidel chování při interakci v digitálním prostředí, k ochraně osobních údajů a k uvědomění si, které údaje je vhodné, a naopak nevhodné o sobě zveřejňovat a proč
- vedeme žáky k respektování autorských práv při využívání obrázků, videí a informací
- vedeme žáky ke zdravému používání online technologií, k uvědomění si zdravotních rizik, která mohou nastat při jejich dlouhodobém používání, a k jejich předcházení, např. zařazováním relaxačních chvil
- motivujeme žáky ke zkoumání přírody s využitím online aplikací a ke vhodnému využívání digitálních map a navigací
- dáváme žákům prostor k plánování a realizaci pozorování s účelným využitím digitálních technologií

Přírodověda

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět Přírodověda je součástí široké vzdělávací oblasti nazvané Člověk a jeho svět. Dělí se na prvouku (1. - 3. ročník ZŠ), přírodovědu a vlastivědu (4. - 5. ročník ZŠ).

Časové vymezení: Vyučovací předmět Přírodověda se vyučuje s časovou dotací 1,5 vyučovací hodiny týdně ve 4. ročníku a 2 hodiny týdně v 5. Ročníku.

Organizační vymezení: Výuka probíhá ve třídě, pro zpestření vyučovací hodiny i mimo školu v terénu (vycházka, exkurze).

Obsahové vymezení: Naplňování očekávaných výstupů vzdělávací oblasti Člověk a příroda vzdělávacího oboru Přírodověda a příslušných tematických okruhů průřezových témat RVP pro základní vzdělání včetně začlenění a využití mezipředmětových vztahů.

Vzdělávací cíle:

- získávat základní vědomosti o Zemi, člověku a technice
- poznávat základní jevy a vztahy v přírodě
- utvářet kladný vztah k přírodě, ke svému zdraví a zdravému způsobu života i k ochraně životního prostředí jako celku
- získávat takové vědomosti a dovednosti, a zároveň rozvíjet schopnosti, které žákům umožní aktivně poznávat přírodu, člověka a jím vytvořený svět i prostředí, ve kterém člověk pracuje a žije

Formy a metody práce:

- frontální výuka s použitím didaktických pomůcek
- skupinová práce
- demonstrační pokusy
- přírodovědné vycházky s pozorováním
- projektové vyučování

Mezipředmětové vztahy: český jazyk, matematika, výtvarná výchova, pracovní činnosti, tělesná výchova

Zařazení průřezových témat

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Osobnostní rozvoj	• Rozvoj schopnosti poznání • Sebepoznání a sebepojetí • Seberegulace a sebeorganizace
Sociální rozvoj	• Psychohygiena • Mezilidské vztahy • Komunikace
Morální rozvoj	• Poznávání lidí • Řešení problémů a rozhodovací dovednosti

Environmentální výchova (ENV)

- Základní podmínky života
- Vztah člověka k prostředí
- Ekosystémy

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- osvojit si obecně užívané termíny, symboly
- vyhledávat a třídit informace
- vést k samostatnému pozorování a porovnávání získaných poznatků
- nabízet různé způsoby, metody a strategie učení, které umožní samostatně organizovat a řídit vlastní učení

Kompetence k řešení problémů

- vést k rozpoznání a chápání problému, vyhledávat informace k řešení problému
- samostatně řešit problémy
- vést k ověřování správnosti řešení problému

Kompetence komunikativní

- nabízet využívání informační a komunikační technologie pro komunikaci s okolním světem
- formulovat své myšlenky a názory, souvisle a výstižně se vyjadřovat
- rozumět různým typům textu, obrazovým materiálům, schémátům

Kompetence sociální a personální

- spolupracovat ve skupině, vytvářet příjemnou atmosféru v týmu
- individuálním přístupem budovat sebedůvěru žáka a jeho rozvoj

Kompetence občanské

- vést k pochopení základních vztahů v různých ekosystémech
- chápat základní ekologické souvislosti a environmentální problémy

Kompetence pracovní

- rozvíjet smysl pro povinnost vyžadováním přípravy na výuku, shromažďováním materiálu
- naučit pracovat podle předem stanoveného postupu (návodu) a umožnit jim hledat i vlastní postup
- dodržovat pravidla hygieny a bezpečnosti práce

Kompetence digitální

- klademe důraz na vytváření společných pravidel chování ve třídě včetně pravidel při práci s technologiemi a na jejich dodržování
- vedeme žáky k dodržování pravidel chování při interakci v digitálním prostředí, k ochraně osobních údajů a k uvědomění si, které údaje je vhodné, a naopak nevhodné o sobě zveřejňovat a proč
- vedeme žáky k respektování autorských práv při využívání obrázků, videí a informací
- vedeme žáky ke zdravému používání online technologií, k uvědomění si zdravotních rizik, která mohou nastat při jejich dlouhodobém používání, a k jejich předcházení, např. zařazováním relaxačních chvil
- motivujeme žáky ke zkoumání přírody s využitím online aplikací
- dáváme žákům prostor k plánování a realizaci pozorování a pokusů s účelným využitím digitálních technologií
- vedeme žáky k ukládání a třídění informací v digitálním prostředí